

1. peatiikk

BILLI LUGU

SÕJAPALAVIK hõõgus Uus-Inglismaa linnas, kuhu meid – värskaid ja noori äsja Plattsburgist saabunud ohvitsere – määrati. Olime meelitatud, kui esimesed sealsed linnaelanikud meid oma kodudesse viisid, tekitades meis kangelase tunde. Siin oli armastust, aplause ja sõda; ülevad hetked vaheldumas pöörase lustiga. Viimaks olin minagi osa elust ja keset seda elevust avastasin ma alkoholi. Unustasin oma kaasmaalaste karmid hoiatused ja nende eelarvamused alkoholi suhtes. Tuli aeg ookeani taha seilata. Olin väga üksildane ja pöördusin taas alkoholi poole.

Maabusime Inglismaal. Küllastasin Winchesteri katedraali. Tugevasti liigutatuna astusin ma õue. Minu tähelepanu köitis vemmälvärss vanal hauakivil:

„Siin puhkab Hampshire’i grenader,
kes leidis oma otsa
külma õlletaket juues.
Tublist sõdurist mälestus ei kustu,
kas langes musketist ta
või kannust.”

Pahaendeline hoiatus, mida ma kuulda ei võtnud. Kahekümne kaheselt ja võõramaiste sõdade veteranina pöördusin lõpuks tagasi koju. Pidasin ennast liidriks, sest kas polnud siis mitte minu patarei mehed mulle erilist austust osutanud? Kujutlesin, et juhtimisanne viib mu hiigelsuurte ettevõtmiste eesotsa, mida ma ülima enesekindlusega juhin.

Lõpetasin õhtused õigusteaduskursused ja sain uurija koha ühes käendusfirmas. Edujanu oli süttinud. Kavatsesin maailmale tõestada, et ma olen tähtis. Töösajad viisid mind Wall Streetile ja tasapisi hakkasin börsi vastu huvi tundma. Paljud inimesed kaotasid raha, aga mõned said väga rikkaks. Miks mitte ka mina? Uurisin nii majandusteadust, äriajandust kui ka õigusteadust. Potentsiaalse alkohoolikuna oleksin õigusteaduste kursustelt äärepealt välja langenud. Ühel lõpueksamil olin liiga purjus, et midagi mõelda või kirjutada. Kuigi ma ei joonud veel järjepidevalt, häiris see ometi mu naist. Meil oli pikki jutuajamisi, mille kestel ma palusin tal mitte muretseda, väites, et geeniuste parimad projektid on saanud alguse joobnuna ning et kõige suurejoonelisematel filosoofilistel mõttekäikudel on selline algus.

Kursuste lõppedes oli mulle selge, et õigusteadus ei ole minu ala. Wall Streeti ahvatlev hullus oli mu oma haardesse saanud. Minu kangelasteks olid äri- ja rahamaailma juhid. Sellisest alkoholi ja spekulatsioonide segust asusin ma sepiastama relva, mis ühel päeval pöördus oma lennul kui bumerang ja oleks mind äärepealt tükkideks lõiganud. Tagasihoidlikult elades säästsin naisega tuhat dollarit. Panime selle väärtpaberite alla, mis olid toona odavad ja küllaltki ebapopulaarsed. Arvasin õigesti, et kunagi kasvab nende väärtus tublisti. Mul ei õnnestunud veenda oma maakleritest sõpru, et nad saadaksid mind vabrikuid ja ettevõtteid üle vaatama, kuid koos naisega otsustasime ikkagi minna. Olin mõelnud välja teooria, et enamik inimesi kaotas aktsiaga raha, sest nad ei tundnud turgu. Hiljem avastasin veel palju teisi põhjusi.

Ütlesime oma töökohad üles ja kihutasime mootorrattal teele, külgorvis telk, tekid, vahetusriided ja kolm

tohtu suurt finantsasjade teatmikku. Sõbrad arvasid, et meie mõistust tuleks kontrollida. Võib-olla oli neil õigus. Mul oli spekulatsioonidega õnne olnud, nii et meil oli pisut raha, kuid vahepeal töötasime kuu aega ühes farmis, et mitte oma pisikest kapitali kulutada. Tükiks ajaks jäi see mu viimaseks ausaks füüsiliseks tööks. Aastaga sõitsime läbi terve Ameerika Ühendriikide idaosa. Sama aasta lõpuks olid minu aruanded Wall Streetile kindlustanud mulle positsiooni ja kopsaka pangavarve. Optsiooniõiguse kasutamine tõi veelgi rohkem raha sisse ning aasta lõpuks olime saanud mitu tuhat dollarit kasumit.

Paari järgneva aasta jooksul külvas hea õnn mind üle raha ja kiiduavaldustega. Olin jõudnud pärale. Minu hinnanguid ja ideid järgisid rahapaberite krabina saatel paljud. Kahekümnendate aastate lõpu suur buum kees ja kobrutas. Alkohol hakkas mängima minu elus tähtsat ja elevust tekitavat rolli. Keslinna džässibaarides käis vali jutt. Igaüks kulutas tuhandeid ja lobises miljonitest. Põlastajad võisid põlastada ja põrgusse kerida. Mul tekkis terve hulk heade aegade sõpru.

Minu joomine võttis tõsisema ulatuse, kestes terve päeva, jätkudes sageli kogu öö. Sõprade hoiatused lõppesid tülidega ja minust sai üksik hunt. Meie uhkes korteris toimus palju kurbi stseene. Lausa truudusest ei juhtunud kunagi, sest lojaalsus oma naise suhtes, millele mõnigi kord aitas kaasa äärmine purjusolek, hoidis mind hullemast eemal.

1929. aastal nakatusin golfipalavikku. Sõitsime sedamaid maale ja mu naine hakkas mulle plaksutama, samal ajal kui mina püüdsin Walter Hagenist paremuselt mööda minna. Alkohol sai mu palju kiiremini kätte kui mina Walteri. Ärkasin hommikuti värisevana. Golf andis võimaluse juua igal päeval ja õhtul. Vahva oli kulgeda

mänglevalt uhketel golfiradadel, mille suhtes ma noorukina nii suurt aukartust olin tundnud. Ma omandasin laitmatu päevituse, nagu seda ainult jõukate näol võib näha. Kohalik pankur jälgis lõbusa skeptilisusega, kuidas ma priskeid tšekke tema kassasse sisse ja välja vuhistasin.

1929. aasta oktoobris vallandus New Yorgi aktsiabörsil ootamatult põrgu. Ühe niisuguse põrguliku päeva lõpus komberdasin hotelli baarist ühte maaklerikontorisse. Kell oli kaheksa õhtul – börsi sulgemisest oli möödas viis tundi. Börsitelegraaf klõbises veel. Jäin jõllitama lindiriba, kus peal seisis märgid XYZ-32. Veel samal hommikul oli see näit olnud 52. Minuga oli lõpp ja paljude minu sõpradega niisamuti. Lehed edastasid teateid meestest, kes rahandushoonete kõrgetest tornidest surnuks hüppasid. Ma jälestasin seda. Mina küll ei kavatsenud alla hüpata. Läksin baari tagasi. Kella kümnest hommikul olid mu sõbrad kaotanud mitmeid miljoneid – mis siis? Homme on uus päev. Juues tuli tagasi vana metsik sihikindel võidutahe.

Järgmisel hommikul helistasin sõbrale Montrealis. Tal oli kõvasti raha alles ja ta leidis, et me peaksime pigem Kanadasse tulema. Järgmiseks kevadeks elasime taas samamoodi, nagu olime harjunud. Tundsin end nagu Elbalt naasnud Napoleon. Ei mingit St. Helenat mulle! Aga joomine jõudis mulle taas järele ning mu helde sõber pidi mul minna laskma. Seekord jäime rahatuks.

Me asusime elama minu naise vanemate juurde. Leidsin töökoha, kuid kaotasin selle kakluse pärast taksojuhiga. Õnneks ei osanud siis keegi oletada, et ma järgmise viie aasta jooksul õiget tööd ei leiagi ja vaevu mõnd kainet hetke näen. Mu naine asus tööle kaubamajja, leides surmväsinuna koju tulles eest purjus minu. Minust sai tüütu maaklerikontorites jõlkuja.

Alkohol ei olnud enam luksusasi, sellest oli saanud vajadus. Kaks pudelit salaalkoholi päevas, sageli isegi kolm, sai harjumuseks. Vahel tõi mõni väike tehing paarsada dollarit sisse ning sain oma arved baarides ja puhvetites ära maksta. Nii kestis see lõputult ja hommikuti hakkasin tugevasti värisedes väga varakult ärkama. Kulus klaasitäis džinni ja sellele takka pool tosinat pudelit õlut, enne kui hommikusöök mulle sisse läks. Kõigest hoolimata uskusin siis veel, et olen olukorra peremees ja mul esines ka kaineid perioode, mis taastasid mu naise lootused.

Järk-järgult muutusid asjad hullemaks. Hüpoteegiomanik võttis meilt maja ära, mu ämm suri, naine ja äi jäid haigeks.

Kuid siis avanes paljutöötav ärivõimalus. Aktsiad olid 1932. aastal madalseisus ja mul õnnestus veenda kompanjone, et neid osta. Kasumist pidin tubli osa neile jagama. Ent siis kukkusin karmi tsüklisse ning minu võimalused lendasid tuulde.

Minuni jõudis taipamine. Sellele asjale tuli lõpp teha. Mõistsin, et ma ei tohtinud isegi ühte jooki võtta. Sellega oli alatiseks kõik. Enne seda olin kirja pannud arvukalt ilusaid töotusi, kuid seekord pani mu naine rõõmuga tähele, et mul oli tōsi taga. Ja mul oligi.

Varsti pärast seda tulin purjus peaga koju. Mingit võitlust ei olnud toimunud. Kuhu oli kadunud minu kindlameelne otsus? Ma lihtsalt ei teadnud. See polnud mulle isegi meelde tulnud. Keegi oli mulle joogiklaasi ette lükanud – ja mina olin selle vastu võtnud. Hakkasin kahtlustama, et ma olen hulluks läinud, sest selline suutmatus mitte arvestada tagajärgedega viitas küll hullumeelsusele.

Sihikindlus taastunud, üritasin uuesti. Läks natuke aega mööda ja enesekindlus hakkas muutuma ülbu-

seks. Võisin baaride peale vilistada. Nüüd oli mul asi käpas! Ühel päeval astusin sisse kohvikusse, et helistada. Ei läinud kaua, kui ma juba vastu letti tagusin ja samas imestasin, kuidas see võis juhtuda. Kui viskiuim pähe kerkima hakkas, lubasin endale, et järgmisel korral tulen paremini toime, kuid nüüd võin juba nina korralikult täis võtta. Ja seda ma ka tegin.

Järgmise hommiku süümepiinad, õud ja lootusetus ei unune iial. Mul puudus julgus lahingut pidada. Mõtted mu peas tuiskasid pidurdamatu hooga ja mind valdas kohutav eelaimus eesootavast suurest hävingust. Julgesin vaevu üle tänava minna, sest kartsin kokku variseda ja varahommikuse veoauto alla jääda, kuna oli veel üsna pime. Ühest öösiti lahti olevast baarist sain tosin klaasi õlut. Mu tõmblevad närvid rahunesid viimaks. Hommikune ajaleht teatas, et turg on omadega põrgus. Nojah, mina samuti. Turg taastub, aga mina mitte. See oli valus mõte. Kas peaksin end ära tapma? Ei – mitte veel. Mu mõistus mattus udusse. Džinn paneb asjad paika. Nii et kaks pudelit ja... unustus.

Mõistus ja keha on imelised mehhanismid, sest minu omad talusid seda agooniat veel kaks aastat. Mõnikord, hommikuse õuduse ja hulluse võimuses, näppasin oma naise kõhnukesest rahakotist. Taas õõtsusin uimase peaga avatud akna juures või arstikapi ees, kus hoiti mürki, sõimates end hädavareseks. Mõnikord kiirustasime koos naisega põgenemislootuses linnast ära maale ning tagasi. Ja siis saabus öö, mil minu keha ja mõistust valdav piin oli nii põrgulik, et kartsin koos raamidega aknast välja viskuda. Kuidagiviisi suutsin oma madratsi allkorrusele lohistada, juhuks kui peaksin tõesti hüppama. Saabus arst koos tugevatoimelise rahustiga. Järgmisel päeval jõin džinni koos rahustiga. Selline

kombinatsioon viis mu ruttu karidele. Inimesed kartsid minu terve mõistuse pärast. Mina samuti. Joomise ajal suutsin õige vähe süüa või ei suutnud üldse ja ma kaalusin kaheksateist kilo alla normi.

Minu kälimees on arst ning tänu tema ja mu ema lahkusele paigutati mind ülemaaliselt tuntud haiglasse, mis oli pühendunud alkohoolikute psüühilisele ja füüsilisele taastusravile. Niinimetatud belladonna-ravikuuri mõjul sai mu aju klaariks. Ka hüdroteraapia ja kerge sportlik tegevus aitasid palju. Kõige parem oli aga see, et ma kohtasin üht vastutulelikku arsti, kes selgitas, et kuigi olin käitunud isekalt ja rumalalt, olid mu keha ja mõistus olnud raskesti haiged.

Mind rahustas mõnevõrra, kui sain teada, et võitluses alkoholiga on alkohooliku tahtejõud hämmastaval määral nõrgenenud, ehkki muus osas jääb see sageli tugevaks. Niimoodi seletati ära minu uskumatu käitumine, hoolimata meeletu soovist joomine lõpetada. Nüüd, kui ma endast aru sain, asusin suurte lootustega uue elu teele. Kolm-neli kuud olid väljavaated head. Käisin regulaarselt linnas ja teenisin isegi natuke raha. Muidugi, see oligi lahendus – iseenese tundmine.

Kuid nii see ei olnud, sest saabus hirmus päev, mil jõin taas. Mu moraalse ja füüsilise tervise langus oli sama järsk nagu suusahüppemägi. Mõne aja pärast olin haiglas tagasi. Näis, et nüüd on kõigel lõpp, eesriie on langenud. Mu ära kurnatud ja meeletu naisele teatati, et see kõik lõpeb kord *delirium tremens*'i ajal südamerikkega või saan umbes aastaga püsiva ajukahjustuse. Tal tulevat anda mind varsti üle surnumatja kätte või hullumajja.

Neil ei pruukinud mulle sellest rääkidagi. Mina teadsin, mis ees ootas ja ma olin sellega leppinud. See oli

hävitav hoop minu eneseuhkusele. Mina, kes ma olin endast, oma andekusest ja võimest raskusi ületada nii palju lugu pidanud, olin lõpuks nurka surutud. Nüüd tuli mul sukelduda pimedusse ja ühineda selle lõputu joodikuteroduga, kes enne mind seda teed olid läinud. Mõtlesin oma vaese naise peale. Lõppude lõpuks olime ju väga õnnelikud olnud. Mida kõike ma ei annaks, et seda heastada. Kuid nüüd oli kõik läbi.

Sõnadega on võimatu kirjeldada seda üksildust ja meeleheidet, mille ma enesehaletsuse kibedast mülkast leidsin. Minu ümber laius igas suunas vesiliiv. Olin leidnud väärilise vastase. Olin lämmatatud. Minu isandaks oli alkohol.

Murtud mehena ja värisedes tulin haiglast välja. Hirm kainestab mind mõneks ajaks. Kuid siis jõudis kätte esimese joogi salakaval hullus. 1934. aasta Vahe-rahupäeval olin taas joomatuuril. Kõik leppisid paratamatusega, et mind tuleb kuhugi kinnisesse asutusse saata või siis tuigun ma vastu oma haledale lõpule. Kui pime on väljas enne koitu! Tegelikuses tähistas see minu viimase joomahoo algust. Peagi katapulteerusin paika, mida armastan nimetada eksistentsi neljandaks mõõtmeks. Mulle oli määratud tunda õnne, rahu ja kasulikkust eluteel, mis aja möödudes muutub usku-matul kombel aina suurepärasemaks.

Selle kõleda novembrikuu lõpupoole istusin kord oma köögis ja jõin. Teatava rahuloluga mõtlesin, et majas on ära peidetud piisavas koguses džinni, mille varal veeta nii see õhtu kui ka järgmine päev. Mu naine oli tööl. Pidasin aru, kas julgen ühe täis pudeli džinni meie voodi peatsi juurde peita. Seda läheks mul veel enne hommikut vaja.

Minu mõtisklused katkestas telefonihelin. Vana koolisõbra reibas hääl küsis, kas ta võiks läbi astuda.

Tema oli kaine. Minu mäletamist mööda oli sellest aastaid, kui ta niisuguses seisundis New Yorki oli tulnud. Panin seda väga imeks. Räägiti, et ta olevat alkoholi-hulluse tõttu kinni pandud. Mõtlesin, kuidas ta põgenema oli pääsenud. Loomulikult võis ta minu juures õhtust süüa ja seejärel saanuks ma temaga koos varjamatult juua. Tema heast käekäigust hoolimata mõtlesin vaid endiste aegade vaimu taaselustamisest. Kord olime isegi lennuki üürinud, et oma jooming lõpule viia! Tema tulek oli oaas tühisuse ja üksluisuse kõrbes. Just nimelt – oaas! Joodikud on kord juba sellised.

Uks läks lahti ja seal ta seisiski, värske jumega ja heatujuuline. Tema silmis oli miskit. Ta oli kuidagi seletamatult muutunud. Mis oli juhtunud?

Lükkasin joogiklaasi teisele poole lauda. Ta keeldus sellest. Pettunult, kuid uudishimulikuna tahtsin teada, mis temaga ometi lahti on. Ta ei olnud tema ise.

„Kuule, mida see peab tähendama?” pärisin ma.

Ta vaatas mulle otsa ja lausus lihtsalt ning naerata-des: „Ma olen leidnud religiooni.”

Olin rabatud. Või nii olid siis lood – veel eelmine suvi oli ta joomahull. Nüüd aga kahtlustasin, kas ta mitte pisut usuhull ei ole. Tal oli selline kirkastunud pilk. Tõsi, vana sõber oli korralikult hoos. Kuid olgu ta õnnistatud, las vatrab! Pealegi, minu džinn kestab kauem kui tema jutlus.

Kuid ta ei hakanud vatrama. Ta rääkis tõsimeeli, kuidas kohtusse olid ilmunud kaks meest ning veennud kohtunikku otsuse täitmist edasi lükkama. Nad olid kõnelenud ühest lihtsast religiooniideest ja praktilisest tegevusprogrammist. See oli juhtunud kaks kuud tagasi ja tulemus oli silmaga näha. See toimis!

Ta oli tulnud selleks, et mulle oma kogemus edasi anda – kui ma seda vaid tahan. Olin šokeeritud, kuid ka

huvitatud. Muidugi olin ma huvitatud. Ma pidin olema, ma olin lootusetu.

Ta rääkis tunde. Mu silme ette kerkisid lapsepõlve-mälestused. Võisin peaaegu kuulda jutlustaja häält, kui ma seal kaugete künkanõlvade peal vaiksetel pühapäevadel istusin. Seal siis oligi see pakutud kainusetõotus, millele ma ei olnud kunagi alla kirjutanud; minu vanaisa heatahtlik pilge mõnede kirikuinimeste ja nende tegemiste vastu; tema kindel veendumus, et taevastel sfääridel on tõepoolest oma muusika, kuid tema vastuseis sellele, et jutlustajal on õigus talle ette kirjutada, kuidas seda peab kuulama; tema kartmatus neist asjust vahetult enne surma kõneledes – mulle kangastusid need minevikupildid. Neelatasin tugevasti.

Sõjaaegne päev vanas Winchesteri katedraalis meenus taas.

Olin alati uskunud Jõusse, mis on suurem kui ma ise. Olin sageli neist asjust mõtisklenud. Ma ei olnud ateist. Vähesed inimesed on tegelikult ateistid, sest see tähendaks pimesi uskuda veidrat väidet, et universum sai alguse eimillestki ja tormab sihitult eikuhugi. Minu intellektuaalsed eeskujud, keemikud, astronoomid ja isegi evolutsionistid pakkusid, et tegemist on võimsate seaduspärade ja jõudude mõjuga. Hoolimata vastukäivatest väidetest ei olnud mul kahtlust, et kõiges peitub tohutu otstarve ja rütm. Kuidas võiks olla nii palju täpseid ja muutumatuid seadusi, ilma et selle taga oleks intelligentsus? Ma lihtsalt pidin uskuma Universumi Vaimu olemasolusse, kelle jaoks puudusid aeg ja piirangud. Kuid kaugemale ei olnud ma mõelnud.

Sellest punktist edasi läksid minu seisukohad preestrite ja maailma usundite omadest lahku. Kui nad rääkisid Jumalast, kes oli minu jaoks isiklik, kes oli armastus,

üliinimlik jõud ja suund, siis läksin ma närvi ja mu mõistus läks nende teooria ees lukku.

Kristuse puhul olin kindel, et tegu oli suurmehega, keda need, kes Tema nime pruukisid, kuigivõrd ei järginud. Jeesuse moraalne õpetus – suurepärane. Mis minusse puutub, siis olin omaks võtnud õpetusest need osad, mis näisid mulle sobivad ega olnud liiga rasked. Ülejäänu olin kõrvale heitnud.

Mind ajasid iiveldama kõik peetud sõjad, põletamised ja kavalused, mida religioossed vaidlused olid soodustanud. Kahtlesin siiralt, kas kõike arvesse võttes on inimkonna religioonid ka midagi head teinud. Selle põhjal, mida olin näinud Euroopas ja hiljemgi, oli Jumala vägi inimsuhetes tähtsusetu, jutt Inimeste Vendlusest aga õel pila. Kui Saatan oli olemas, siis paistis hoopis tema Üleüldine Boss olevat ja mina olin kahtlemata tema küüsis.

Kuid mu sõber istus minu ees ja ütles selge sõnaga, et Jumal oli temaga teinud seda, mida ta ise ei olnud suutnud. Tema inimlik tahtejõud oli põrunud. Arstid olid ta ravimatuks tunnistanud. Ühiskond kavatses ta luku taha panna. Nii nagu minagi, oli ta tunnistanud ennast täiesti lüüasaanuks. Kuid siis oli ta otsekui surnust üles äratatud, tõstetud rämpsuhanne sellisele elujärjele, mis oli parim kõigest, mida ta eales oli kogunud!

Kas oli see jõud pärit temast enesest? Ilmselgelt mitte. Temas ei olnud siis rohkem jõudu kui minus tol hetkel – ja seda polnud üldse.

Olin rabatud. Näis, et usklikel inimestel võis siiski õigus olla. Siinsamas toimus inimese südames miski, mis sai hakkama võimatuga. Minu suhtumine imedesse muutus järsult. Tühja sellest kopitanud minevikust. Siin otse minu vastas kõõgilaua taga istus ime. Ta kuulutas häid sõnumeid.

Märkasin, et mu sõber oli muutunud palju rohkem kui ainult sisemiselt. Tema elu oli rajatud täiesti uutele alustele. Tema juured olid haardunud uude pinnasesse. Vaatamata sõbra elavale eeskujule säilisid ka mu vanad eelarvamusejäänused. Sõna Jumal tekitas ikka veel teatavat vastumeelsust. Kui anti mõista, et kusagil võiks olla ka minu oma Jumal, siis vastumeelsus ainult tugevenes. Mulle see mõte ei meeldinud. Võisin nõustuda selliste ideedega nagu Loov Intelligentsus, Kõikehaarav Mõistus või Looduse Vaim, kuid tõrkusin Taevase Valitseja mõtte vastu, ükskõik kui armastav Tema mõjujõud ka ei oleks. Olen hiljem kõnelnud arvukate inimestega, kes tundsid samamoodi.

Mu sõber tegi ettepaneku, mis näis siis uudsena. Ta ütles: „*Miks ei loo sa ise endale oma ettekujutust Jumalast?*”

See lause andis mulle tugeva hoobi. See sulatas üles intellektuaalse jäämäe, mille varjus olin aastaid elanud ja värisenud. Viimaks seisin ma päikesepaistes.

Küsimus oli ainult valmisolekus uskuda Jõudu, mis oli suurem kui ma ise. Alustuseks ei nõutud minult midagi enam. Mõistsin, et kasvamine võib alata sellest punktist. Täieliku valmisoleku vundamendile võisin rajada selle, mida oma sõbras nägin. Kas ma tahan seda? Loomulikult tahan!

Nii jõudsin ma veendumusele, et Jumal hoolib meist, inimestest, kui me Teda piisavalt tahame. Viimaks ometi nägin, tundsin ja uskusin. Uhkuse ja eelarvamuse loor oli mu silme eest langenud. Nähtavale tuli uus maailm.

Katedraalis kogetu tõeline tähendus jõudis mulle ootamatult päralt. Viivuks olin siis vajanud ja tahtnud Jumalat. Mul oli olnud alandlik valmisolek, et Tema

oleks koos minuga – ja Ta tuligi. Kuid peagi hääbus tunne Jumala kohalolust maise kära all, eriti selle, mis oli minus eneses. Ja kõik oli sinnapaika jäänud. Kui pime ma olin olnud.

Haiglas võõrutati mind viimast korda alkoholist. Ravi tundus otstarbekas, kuna ma ilmutasin *delirium tremens*'i märke.

Seal olles usaldasid end alandlikult Jumala hoolde, sellisena nagu ma Teda siis mõistsin, et Ta toimiks minuga oma tahte järgi. Andsin end tingimusteta Tema hoole ja juhatuse alla. Esimest korda tunnistasin, et üksi ei ole ma midagi – et ilma Temata olen ma kadunud. Vaatasin oma pattudele halastamatult silma ja soovisin, et mu vastleitud Sõber need minu pealt ära võtaks, koos juurte ja okstega. Sellest ajast saadik ei ole ma joonud.

Koolivend käis mul külas ning ma tutvustasin talle põhjalikult oma probleeme ja puudusi. Koostasime nimekirja inimestest, kellele olin haiget teinud või kelle peale vimma kandsin. Väljendasin täit valmisolekut minna nende inimeste juurde ja tunnistada oma eksimusi. Kindlasti ei tohtinud ma neid kritiseerida. Pidin klaarima ära kõik sellised asjaolud oma parimate võimete kohaselt.

Oma mõtteid tuli mul kõrvutada uue seesmise Jumala-teadlikkusega. Praktiline tajum muutus tunnetuslikuks tajuks. Kahtlushetkedel pidin vaikselt istuma, paludes üksnes juhatust ja jõudu raskustele vastu seista, nii nagu Tema seda tahab. Kunagi ei peaks ma paluma midagi vaid iseendale, välja arvatud siis, kui mu soovid võimaldaksid mul teistele kasulik olla. Ainult siis võisin ma loota, et need täituvad. Ning mulle tasutaks siis külluslikult.

Mu sõber lubas, et kui need asjad on tehtud, avaneb mulle uus suhe oma Loojaga; ma omandan sellise elu põhitõed, mis pakuvad lahenduse kõikidele mu probleemidele. Selleks oli tingimata vaja usku Jumala väesse, lisaks piisavalt valmisolekut, ausust ja alandlikkust, et seada sisse asjade uus kord ja seda säilitada.

Lihtne, kuid mitte kerge – sellel oli oma hind. See tähendas enesekesksuse hävitamist. Ma pidin andma kõik Valguse Isa hoolde, kes meid juhib.

Need olid pöördelised ja põhjanevad ettepanekud, kuid hetkel, mil ma nendega täielikult nõustusin, avaldus nende tekitatud efekt elektrilöögina. Mind valdas võidutunne, millele järgnes niisugune rahu ja hingerahu, millist ma varem kunagi ei olnud tundnud. Selles oli ülim kindlus. Tundsin, nagu oleks mind üles tõstetud, justkui oleks mäetipu karge tuul minust läbi puhunud. Jumal tuleb enamiku inimeste juurde järk-järgult, kuid minule oli Tema mõju äkiline ja sügav.

Korraks sattusin ärevusse ja pöördusin oma arstist sõbra poole, et küsida, kas olen ikka täie mõistuse juures. Ta kuulas hämmeldunult minu juttu.

Lõpuks lausus ta pead vangutades: „Sinuga on juhtunud midagi, millest mina aru ei saa. Kuid sa jää pigem selle juurde. Ükskõik mis on parem sellest, milline sa varem olid.” See tubli arst näeb nüüd sageli mehi, kel on samasuguseid kogemusi. Ta teab, et need on ehtsad.

Haiglas lamades tekkis mul mõte, et maailmas on tuhandeid lootusetuid alkohoolikuid, kes oleksid ehk rõõmsad, kui ka nemad saaksid selle osaliseks, mida mulle nii lahkesti oli antud. Võib-olla saan ma mõnda neist aidata. Nemad omakorda võiksid jälle teisi aidata.

Mu sõber oli rõhutanud, et nende põhimõtete kasutamine peab väljenduma kõigis minu tegemistes. Eriti

tähtis oli töötada teistega, nii nagu tema oli töötanud minuga. Usk ilma tegudeta on surnud, lisas ta. Ja kui hirmuäratavalt tõene oli see väide alkohooliku kohta! Sest kui alkohoolik ei suuda oma vaimset elu töö ja eneseohverduse kaudu täiustada ja avardada, siis ei ela ta üle eesootavaid proovikivisid ja katsumusi. Kui ta ei tee tööd, siis hakkab ta kindla peale jooma, ja kui ta joob, siis ta kindla peale sureb. Siis oleks usk tõepoolest surnud. Meiega on see just täpselt nii.

Mina ja abikaasa loovutasime end õhinaga mõttele aidata alkohoolikutel liikuda oma probleemide lahenduse suunas. Mul vedas, sest veel poolteist aastat jäid mu endised ärikaaslased skeptiliseks ning selle aja jooksul ei leidnud ma praktiliselt mingit töötötsa. Mu enesetunne ei olnud toona kõige parem ja mind kiusasid enesehaletsuse- ja vimmahood. Mõnikord oleks see mu peaaegu jooma ajanud, kuid avastasin peagi, et kui miski muu ei aidanud, siis töö teise alkohoolikuga päästis ikka päeva. Palju kordi olen meeletu oma vanasse haiglasse läinud. Kuid pärast jutuajamist mõne sealse inimesega mu tuju tõuseb ja saan taas jalule. See on elukorraldus, mis töötab kõigi raskuste korral.

Meil tekkisid kiiresti sõprussuhted ning sellest on kujunenud sõpruskond, millesse kuuluda on suurepärane tunne. Tunneme elust kõigi pingete ja raskuste kiuste suurt rõõmu. Olen näinud sadu perekondi asumas teele, mis tõepoolest kuhugi viib. Olen näinud, kuidas ka kõige võimatamad kodused olukorrad normaalsesse rööbastesse pöörduvad, kuidas igasugune vaen ja kibestumus minema pühitakse. Olen näinud hullumajadest tulnud mehi, kes asuvad taas tähtsale kohale oma perekonnas ja ühiskonnas. Ärimed ja muude erialade esindajad taastavad oma hea maine.

Harva leidub kannatust või häda, millest me üheskoos üle ei saa. Ühes läänepoolses linnas ja selle ümbruses elab tuhandeid meie sõpruskonna liikmeid. Me saame tihti kokku, et uustulnukad leiaksid endale sõpruskonna, mida nad otsivad. Niisugustel mitteametlikel koosviibimistel võib korraga olla 50 kuni 200 inimest. Me kasvame nii arvukuselt kui jõult.*

Joov alkohoolik on ebameeldiv olend. Meie katsumused nendega on kord kurnavad, kord koomilised, kord traagilised. Üks vaene mees sooritas minu kodus enesetapu. Ta ei suutnud või ei tahtnud mõista meie eluteed.

Ometi on kõiges selles ka palju lõbusat. Ma arvan, et nii mõnigi oleks rabatud meie näilisest ilmalikkusest ja lõbususest. Kuid sisimas oleme surmtõsised. Usk peab meie sees ja meie kaudu kakskümmend neli tundi ööpäevas tegusid tegema või muidu me hukkume.

Enamik meist tunneb, et enam ei tarvitse meil Utopiat taga otsida. See on meiega just siin ja praegu. Mu sõbra lihtne köögilaua taga räägitud jutt mitmekordistub iga päevaga avarduvas maapealses rahuringis ja heasoovlikkuses inimeste vastu.

*Bill W., AA üks asutajaliikmeid,
suri 24. jaan. 1971.*

*2022. aastal oli AA-l üle 120 455 rühma.